

Dagens Industri fredagen den 27 september 2002

Debatt:

Tänk om folk bluffar i opinionsmätningarna?

I lördags (21/9) debatterar Fredrik Erfelt och Magnus Kager på undersöknings- och analysföretaget Argument opinionsmätningarna och "opålitliga" förutsägelser inför valet. Skribenterna påstår att opinionsmätningarna, tvärtemot vad statsministern anför, är riktiga, därför att de är en ögonblicksbild och inte en prognos. Förklaringen är dock inte så enkel, eftersom svaren från dessa opinionsundersökningar kan ha en strategisk aspekt.

För att sätta press på till exempel det ledande partiet, eller för att uttrycka sitt missnöje med ett parti (eller många partier), kan de tillfrågade svara helt annorlunda än vad de i själva verket tycker.

Dessutom är det inte självklart att man röstar (på valdagen eller i opinionsmätning) på sitt favoritparti med dagens svenska flerpartisystem. Om ett borgerligt parti ligger farligt nära fyraprocentsspärren, kan detta motivera en moderat att lägga sin röst på ett annat borgerligt parti och så vidare. Då partiernas storlek ändras med tiden i opinionsundersökningar, kan även detta påverka folks svar i dessa mätningar före valet. Teoretiskt sett kan alltså strategiska svar förklara de stora skillnaderna mellan opinionsmätningarna och det verkliga utfallet i valet. Det behöver inte vara så att partisympatierna förskjutits mellan undersökningstillfället och valdagen.

Skribent: Tobias Lindqvist